

↑
Katso lisää!

MINECRAFT

Ulfberhtin miekka

Koe ennennäkemätön historiallinen Minecraft
custom map / Minecraft seikkailukartta ja opetuspelejä

Satakunnan rautakausi Minecraftissa - Ulfberhtin miekka -peli esihistorian opetuksen tukena

Lauri Kempainen, dos.

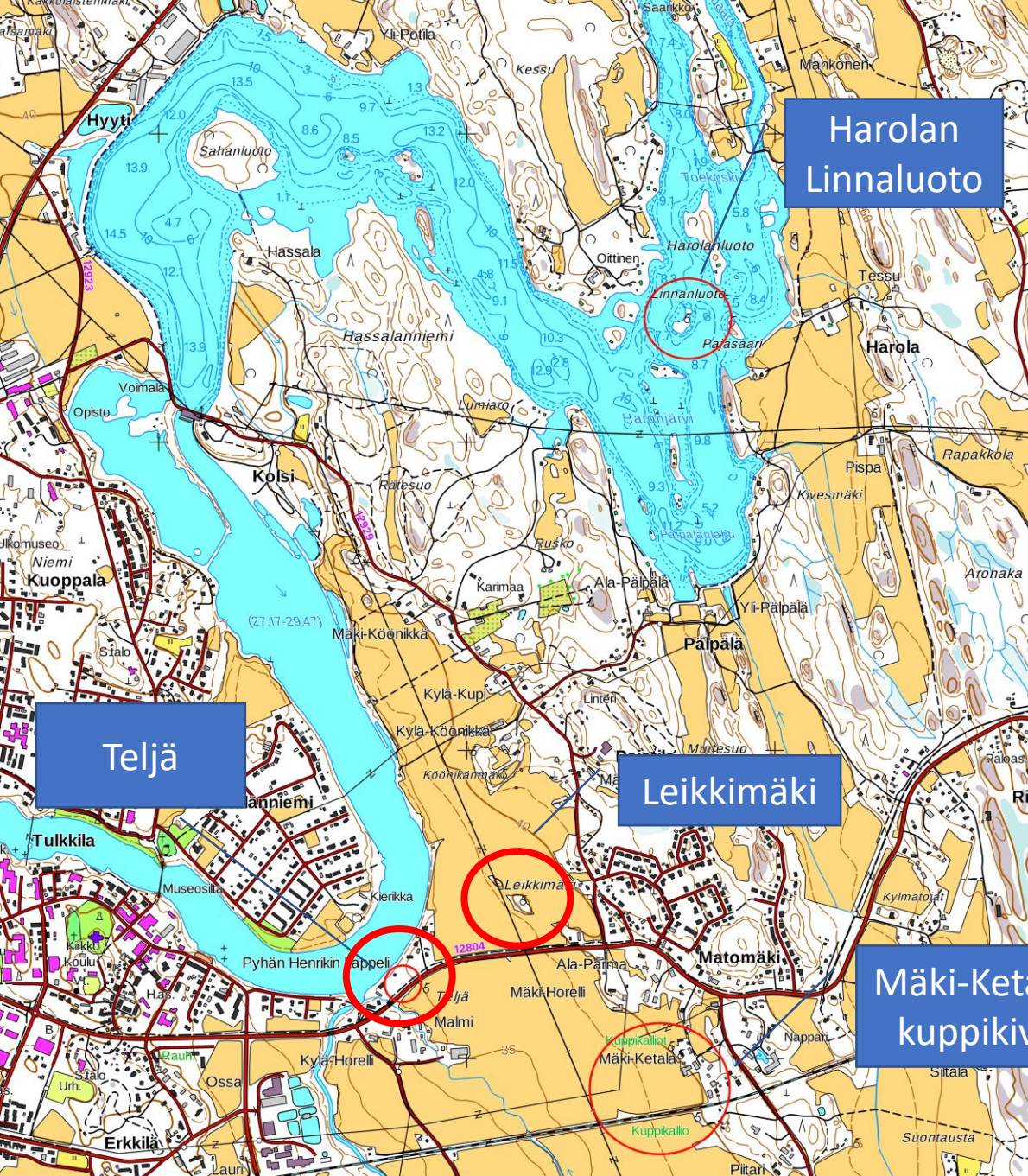

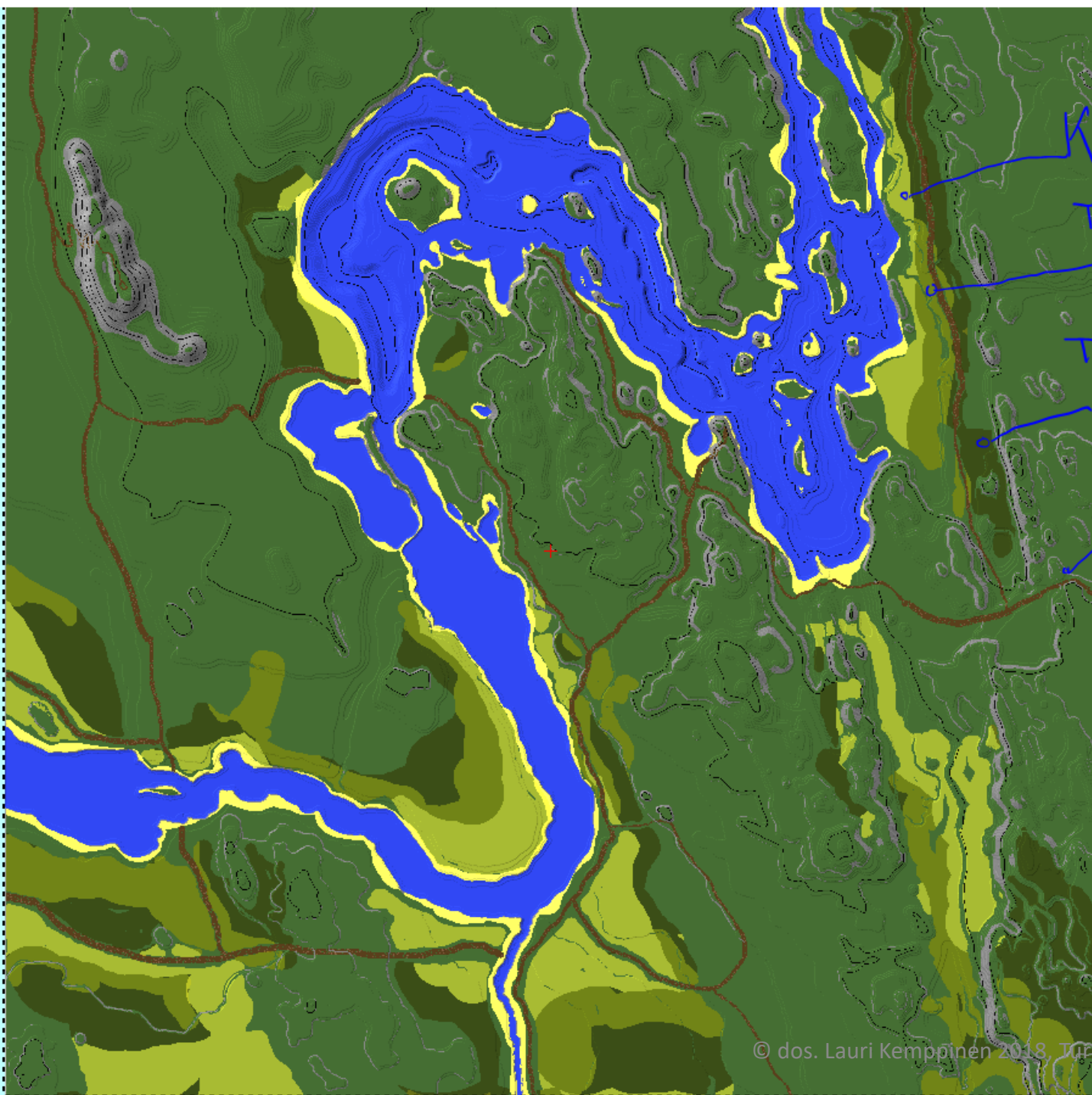
© dos. Lauri Kemppinen 2018, Turun yliopisto

Emil Cedercreutzin
museo, Harjavalta

Mincraft –seikkailun tapahtumapaikkoja

Keltainen = viljapeltto

Tummemman
Keltainen = Vesakke

Tumminman
Keltainen = Nuori metsä

Polku

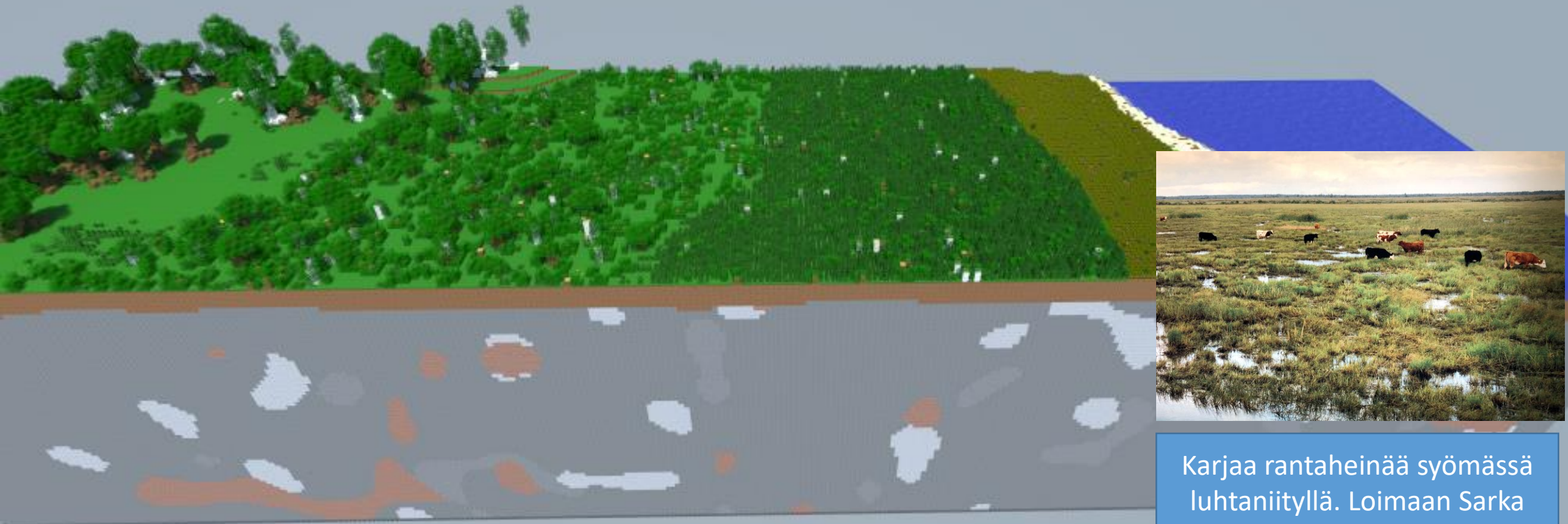
Erämaa

Kylän
yhteismetsä, uusia
kaskia, sysien ja
tervanpolttoa

Nuorta metsää,
kaadettu 10-30
vuotta aiemmin

Paloaukea,
risukkoa, korkeaa
kasvillisuutta

Rantaniitty,
heinää, karjan
laidun

Karjaa rantaheinää syömässä
luhtaniityllä. Loimaan Sarka
museon perusnäyttelyn
kuvitusta 2018.

Kaskeamisen jäljet maisemassa

© dos. Lauri Kemppinen 2018, Turun yliopisto

Kalmisto:

Asuinrakennusten läheisyydessä, näkyvällä paikalla. Usein mäellä, jos mahdollista niin rannan tuntumassa. Erilaisia hautaus tapoja ja ilmeisesti erilaisia uskomuksia:

- Soikeanmuotoisia, maastosta erottuvia kivistä röykkiöitä
- Ei selväpiirteisiä kivistä röykkiöitä
- Tasaisia, matalia kivilatomuksia (polttokenttäkalmistot).

Erilaisia hautaus tapoja (Sekä ruumis- että polttohautauksia).

Kylän yhteinen viljavainio on aidattu. Aidan avulla pidetään karja ja villieläimet pois vainiolta.

Sepän paja:

sijaitti yleensä kauempana muista asuinrakennuksista palovaaran vuoksi.

Pellosta raivattu kiviä röykkiöksi maan muokkaamisen helpottamiseksi

Muinainen Teljä

Kylästä ei ole arkeologisia todisteita. Jos se on ollut olemassa, niin savutupia ei ehkä ole ollut niin monta kuin pelissä. Asumukset ovat olleet huomattavasti pienempiä kuin kuvasta voisi päätellä

Kylän yhteinen viljavainio

Muutama vuosi sitten kaskettua metsää. Kyläläiset hakevat täältä polttopuuta, aidaksia ja vitsaksia

Markkinoille tulleen kauppiaan telttakatos

Luonnonniitty, ei aidattu. Heinää ja olkea

Pyhä puu

Muinainen Teljä

Kylän päällikön asumus. Tällaisia on löytynyt muista pohjoismaista, mutta ei manner-Suomen alueelta

Järviruokokatto

Jumalankuva

Vaaka kauppiaan myyntipöydällä

Rautakautinen kylä

Kalmisto

Ruokokattoisia
savupirtejä

Markkinat.
Kaupustelijoita,
telttakatoksia,
jumalankuva keskellä
pihaa

Rautakautinen kylä

Pyöröhirsiseinät
(seinien hirsiiä ei siis ole veistetty sileiksi). Hirsien väliin on laitettu eristeeksi sammalta.

Räppänä, seinään tehty aukko/ luukku, josta savu pääsee poistumaan lämmityksen aikana. Räppänä ja saunan ulko-ovi suljetaan, kun kiuas on lämmennyt.

Huoneen peränurkassa on **kivikiuas**. Kiukaassa ei ole savupiippua. Tuli sytytetään kiukaaseen tehtyyn tulipesään, minkä jälkeen koko tila täyttyy savusta. Savua päästetään ulos ovesta ja seinässä olevasta aukosta. Kun kivikasa on kuumennut tarpeeksi, annetaan tulen sammua ja ovi suljetaan. Jos kiuasta lämmittää liikaa, syttyy seinä tai katto tuleen ja koko sauna palaa. Tämä oli hyvin tavallista.

Taljoilla päällystetyt **penkit**, mitkä toimivat myös sänkyinä

Maalattia. Lattiaa ei ole katettu (hirsillä tai laudoilla) van se on kovaksi tallaantunutta savea.

Rautakautinen savupirtti, rekonstruktio. Vapriikki, Tampere. Pirkkala-näyttely. 2018.

Savupirtti: Tyypillinen rautakautinen asumus. Tässä yksihuoneisessa rakennuksessa asuu koko perhe kotieläimineen. Huone on pimeä, valoa antaa vain kiukaan tulipesä, seinän räppänäluukku ja pihtiin kiinnitetty päre; ikkunoita ei talossa ole. Kuvassa seinät ja katon hirret ovat vielä vaaleita. Ne kuitenkin nokeentuvat mustiksi kun kiuas on muutamaan kertaan lämmitetty.

Teljän kylän asukkaita

>>> Riiportoi Untamolle <<<

ääninäyttely: **Tapio Koivukari**

Kuva: Viking-age rus viking re-enactors, Rusborg - photo by Varraeva Olga via pinterest.

ääninäyttely: **Heta Laivonen (QME)**

Rahikka Hyvälaulu, kiertävä tarinankertoja. Nuori, mutta osaa jo monta laulua. Kylän naiset kuuntelevat hänen juttujaan mielellään.

Liekko Maanvilja on Teljäläinen maanviljelijä, joka myy oman satonsa tuotteita Teljän torilla. Hänen miehensä on ollut jo vuoden sotaretkellä Liekko hänen oma lapsensa on tärkein asia maailmassa. Niinpä Liekko työskentelee paljon kyetäkseen elättämään perheen miehen poissa ollessa.

ääninäyttely: Tapio Koivukari

ääninäyttely: Tiia Rantanen

Sigge Sidskegg, Idänkulkija, kauppias. Palannut juuri kaukomatkalla ja tuonut sieltä kallisarvoisia tavaroita. Hänen asunsa on poikkeuksellisen hieno. Sigge on selvästi rikastunut reissullaan.

Kyllikki Joutsimies on metsästäjä, Seppä Rautian sisar. Tässä juhla-asussa hän ei metsälle varmasti lähtenyt. Koruista päätellen Kyllikki on saanut hyvän turkissaaliin.

ääninäyttely: Marko Kokko
(QME)

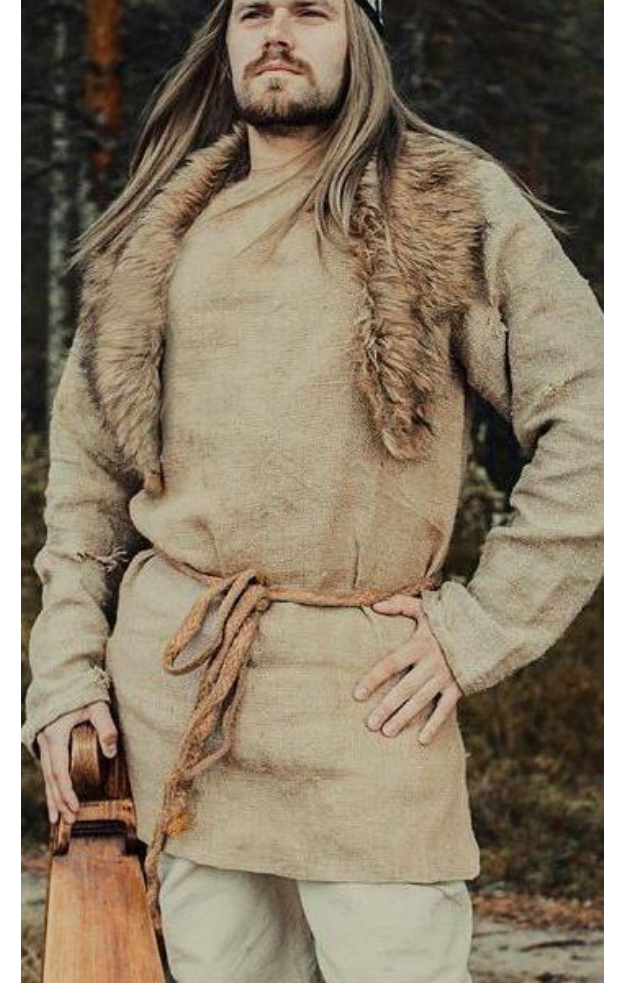
Marcel Gomes – Sweden, Blog.
<https://marcelgomessweden.wordpress.com/2011/03/26/how-did-viking-age-people-really-look/>

Viljo Kokko, kauppias on todellinen myyntitykki, joka myy turkiksia Teljän torilla. Omien tuotteidensa ylimenevän kehumisen lisäksi Viljo yrittää voittaa Liekon sydämen.

© dos. Lauri Kempainen 2018, Turun yliopisto

ääninäyttely: Mikael Taivalsalmi (QME)

Toivo Kalamies Kalamies on kylän kalastaja, joka myy saalistaan Teljän torilla. Viljo Kokon kojun naapurina. Siinä missä Viljo on kiivas ja äänekäs, on Toivo järkähtämätön ja vakaa.

ääninäyttely: Marko Kokko
(QME)

Marcel Gomes – Sweden, Blog.
<https://marcelgomessweden.wordpress.com/2011/03/26/how-did-viking-age-people-really-look/>

ääninäyttely: **Tapio Koivukari**

Kuva: Viking-age rus viking re-enactors,
Rusborg - photo by Varraeva Olga via
pinterest.

Viljo Kokko, kauppias on todellinen myyntitykki, joka myy turkiksia Teljän torilla. Omien tuotteidensa ylimenevän kehumisen lisäksi Viljo yrittää voittaa Liekon sydämen.

Rahikka Hyvälaulu, kiertävä tarinankertoja. Nuori, mutta osaa jo monta laulua. Kylän naiset kuuntelevat hänen juttujaan mielellään.

ääninäyttely: Veikko Turkki

Seppä Rautia takoo Teljän kylän laidalla sirppejä ja puukonteritä. Vaikka hän onkin hyvin taitava, ei Rautia osaa takoa Ulfberhtin miekan veroisia aseita.

ääninäyttely: Emmi Virtanen & Kerttu Lähdemäki

Kyläläinen. Käy metsällä ja kalastaa, ei kuulu kylän rikkaimpien ja vaikutusvaltaisimpien henkilöiden joukkoon.

ääninäyttely: Jesse Siventoinen (QME)

Jurva Aikamieli, Teljän kylänvanhin. Jurva on kaikkea nähnyt, vanha ja viisas johtaja. Hänestä huokuu auktoriteettia.

ääninäyttely: Eva Tiitta (QME)

Talvikki Nousija on kylänpäällikön tytär; nuori ja kiivas. Häntä on pienestä pitäen koulutettu johtamaan kylää isänsä seuraajana ja tästä syystä hän pitääkin itseään arvossa. Talvikki vihaa linnaluotolaisia, mutta suostuu auttamaan omiaan. Jurvan kuoltua talvikista tulee Teljän johtaja.

ääninäyttely: Joni Hjelt (QME)

ääninäyttely: Annika Riski (QME)

Vaito Kaukomieli on kylän tietäjä. Vaito on osaa tulkita jumalten tahdon, lääkittä sairaita, parantaa huonon onnen ja ennustaa tulevia tapahtumia. Väitetään, että hän osaa matkustaa unessa kaukaisille maille.

Lyylikki Toivotulla riittää kosijoita, mutta hän ei ole vielä suostunut kenellekään. Hyvä kumppani pystyy tuomaan leivän pöytään ja on arvostettu kyläyhteisön jäsen, mutta hänessä pitää olla jotain muutakin. Lyylikki on hyvin tietoinen viehätysvoimastaan.

ääninäyttely: Ari Alagoda

ääninäyttely: Ilmari Immonen
& Rolle Halonen

Repo Tumpelo (Rahikka), Teljän kylässä asusteleva köyhä poikamies.

Repo Tumpelo on nimensä mukaisesti hieman ressurkka. Hän on palavasti rakastunut Toivottuun ja tekee hieman typeryyksiä tämän takia. Repo ei tosiaankaan ole kätevä työkalujen kanssa ja hän haluaisi mieluummin voittaa rakkaansa itselleen puhumalla kuin teoilla. Pelaaja pystyy oveluudellaan saamaan Tumpelon puhumaan ohi suunsa.

© dos. Lauri Kemppinen 2018, Turun yliopisto

Kyläläinen 1 & 2 (Teljä). Vauras kylän asukas. Isäntä omassa talossaan.

ääninäyttely: Eero Kemppinen

Tiera, teljäläinen soturi ja Jurvan Aikamielen luotettu. Huolehtii hautajaismenoista.

Pirkkala –näyttelyn esineistöä. Vapriikki, Tampere

ääninäyttely: Jesse Silventoinen

Turo, ryöstösaaliina saatu orja. Tuotu Teljään jo lapsena. Tekee kylän raskaimmat työt. Vaatimaton ja hiljainen poika, joka koettaa pysyä poissa kyläläisten jaloista.

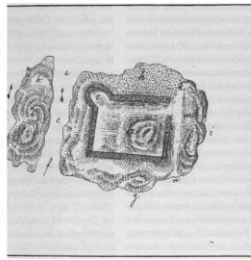
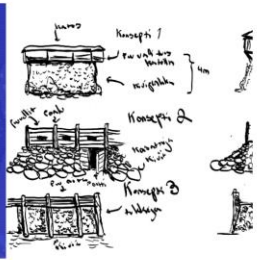

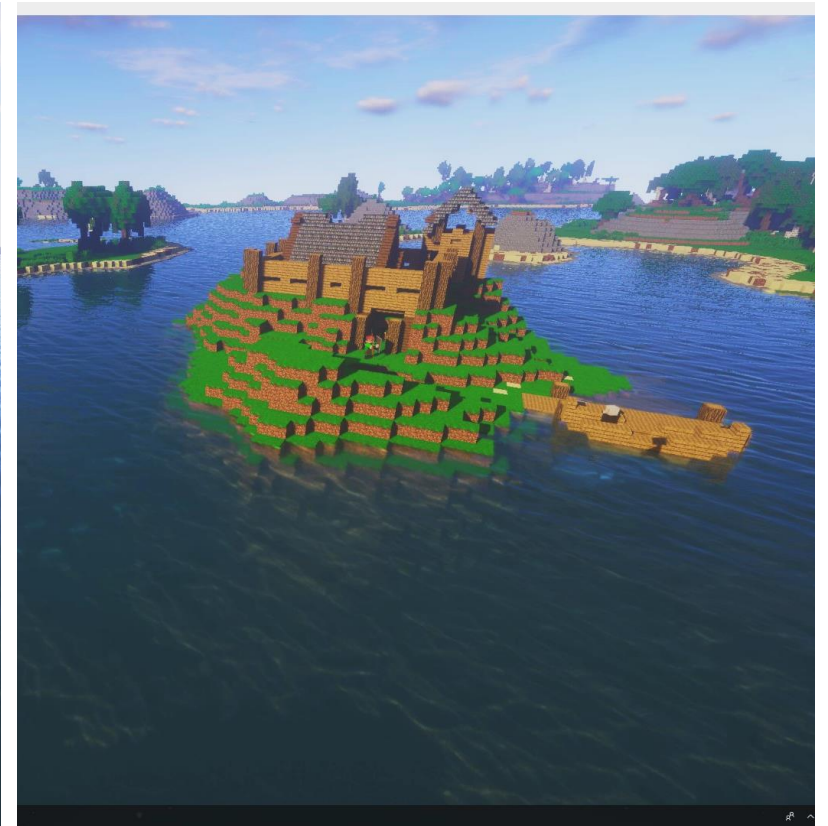
Rikkaan talon arkusta löytyy lasihelminauha, dirhemi, ristiriipus, koristeellinen solki ja perintömiekka

Tavallisten kyläläisten arkuista löytyy: Viljaa, nauriita, puuastioita, leipää, simaa, puuroa, rautaisia työkaluja talon varallisuudesta riippuen

Linnaluoto

Linnaluoto

Lautturi.
Luodolle pääsi
vain veneellä

Hirsistä ja maa-aineksesta
rakennettu valli.
Vallituksen todellista
korkeutta ei tunneta.
Todennäköisesti linnoitus
on ollut huomattavasti
matalampi, muurit ehkä
vain kaksimetriset

Vartiotorni
ei ehkä
ollut
katettu

Jos Linnaluodossa
vartioitiin jokiliikennettä
vakituisesti, oli
asemiehiä vain
muutamia.

>>>Raportoi Untamolle<<<

Linnaluoto

ääninäyttely: Veikko Turkki (QME)

Kirmu Kaukovalta, Linnaluodon herra.
Ulfberhtin miekan omistaja.

ääninäyttely: Mauri Laakso

Untamo, Kirmu Kaukovallan viekas ja pelätty vouti.
Linnaluodon vartijakaartin komentaja.

Tehtäviä seikkailijoille (esimerkiksi)

- Miksi pelissä ei ole tienviittoja tai karttaa?
- Rautakautinen Kokemäenjokisuisto
  - Miltä jokivarressa näytti ennen aikaa?
- Linnaluoto
  - Miksi linnoitus on perustettu?
  - Miksi linnoitus on joen saarella?
- Teljä
  - Kuvaile kylän paikkaa ja ympäristöä
  - Montako taloa kylässä on?
  - Mitä asumusten sisällä on?
  - Millaisia asumuksia näit?

Video-oppaat ja pelin lataaminen

- Projektin verkkosivuilta löytyy videoita, joiden avulla voi syventää tietämystä pelin maailmasta. Videoita on saatavilla seuraavista teemoista:
  - Linnaluoto (valmis)
  - Kokemäenjokivarsi (valmis)
  - Kalmistot (ilmestyy myöhemmin)
  - Teljä (ilmestyy myöhemmin)
- Peli (koko seikkailu) ja oheismateriaalit löytyvät täältä:
- <https://ramoxfeelgood.wixsite.com/mysite-1/asennusohjeet>
- Emil Cedercreutzin museolla on käytössä lyhennetty seikkailu (silkkikaftaani)

Ulfberhtin miekka, minecraft -seikkailu rautakautisessa Satakunnassa

Emil Cedercreutzin säätiön tuotantoa

Työryhmä

Projektin johtaja: dos. *Lauri Kempainen*, Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta,

Pelin idea ja tarina: *Eero & Lauri Kempainen*

**

FM *Ilari Aalto* & FM *Kim Krappala* Turun yliopisto, arkeologia
FM *Mauri Laakso* roolipeliasiantuntija, yrittäjä
FM *Henry Flinkman* johtaja, Cedercreutzin museo
FM *Juhani Juvela* & *Veikko Lahtinen* Emil Cedercreutzin säätiö

Eero Kempainen koodaus, historiallisten ympäristöjen ja esineiden mallintaminen, graafinen suunnittelu, pelihahmojen dialogit, äänitys, ääninäyttelijöiden ohjeistus, videointi, videoeditointi, kyselylomakkeiden laatiminen

Neuvonantajat

prof. *Erno Lehtinen*, Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta
KL, FM *Hannele Tähtinen*, sivistystoimenjohtaja, Harjavallan kaupunki

Ääninäyttely

Rolle Halonen: linnaluotolainen soturi, kyläläinen
Eero Kempainen: shamaani, noiduttu karhu
Tapio Koivukari: idänkulkija & Hyvälaulu
Mauri Laakso: Untamo (Kirmu Kaukovallan vouti)
Kerttu Lähdemäki: kyläläinen
Paavo Tuomola: koskikyläläinen
Emmi Virtanen: kyläläinen
Aleksi Vanttinen: linnaluotolainen soturi

Yloppilasteatteri QME

Ari Alagoda: Repo Tumpelo (kyläläinen) & vartija
Joni Hjelt: Vaito Kaukomieli (tietäjä, kylän vanhin mies)
Ilmari Immonen: kyläläinen, kaulttualainen soturi (2)
Marko Kokko: Viljo Kokko (kauppias)
Heta Laivonen: Liekko Maanvilja
Tiia Rantanen: Aili Joutsimies (metsästäjä), ääninäyttelijöiden ohjaus
Annika Riski: Lyylikki Toivottu (neito)
Jesse Silventoinen: Jurva Aikamieli (kylänpäällikkö), Turo (orja) & kaulttualainen soturi (1)

Mikael Taivalsalmi: Toivo Kalamies (kalastaja)
Eva Tiitta: Talvikki Nousija (kylänpäällikön tytär)
Veikko Turkki: Kirmu Kaukovalta (linnaluodon herra), Rautia (seppä)

Arkeologisiin kohteisiin tutustuminen Harjavallassa ja Kokemäellä

FM *Juhani Juvela* (Cedercreutzin säätiö) & FM *Ilari Aalto* (Turun yliopisto)

Dronekuvaus

FM *Joonas Kinnunen*, Suomen muinaistutkimuksen tuki ry.

Pelitestit opettajankoulutuslaitoksella ja Rauman normaalikoulussa

Eero Kempainen,
FM *Esa Hakkarainen* & *Timo Perttula* (Turun yliopisto, IT-palvelut)